

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การสร้างคำสมาสแบบสนธิ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สังกะสีฉบับที่ ๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ฉลาดใช้คำ (๒)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำสมาสแบบสนธิ

การสมาสโดยการเชื่อมคำเข้าระหว่างพยางค์หลังของคำหน้ากับพยางค์หน้าของคำหลัง เวลาอ่านจะเกิดเสียงกลมกลืนเป็นคำเดียวกัน

ชนิดของคำสมาสแบบสนธิ

มีทั้งหมด ๓ ชนิด ได้แก่

๑. สระสนธิ
๒. พยัญชนะสนธิ
๓. นฤคหิตสนธิ

หลักการสังเกตคำสมาสแบบสมาส

๑. สระสนธิ คือ การเชื่อมคำให้มีเสียงกลมกลืนกัน ระหว่างเสียงสระพยางค์ท้ายของคำหน้ากับเสียงสระพยางค์แรกของคำหลัง เมื่อเชื่อมกันแล้วเสียงสระจะเหลือเพียงเสียงเดียว มีหลักการสังเกตดังนี้

๑.๑ ตัดสระพยางค์ท้ายคำหน้าแล้วใช้สระพยางค์หน้าคำหลัง เช่น

มักคะ + อุเทศก์ = มักคุเทศก์ , มหา + โอฟาร = มโหฬาร

๑.๒ ตัดสระพยางค์ท้ายคำหน้า และใช้สระพยางค์หน้าของคำหลัง โดยเปลี่ยนสระพยางค์หน้าของคำหลัง เช่น

๑) เปลี่ยนสระ อะ เป็น สระ อา	ตัวอย่าง	โลก + อภิวัฒน์	=	โลกาภิวัฒน์
๒) เปลี่ยนสระ อิ เป็น สระ เอ	ตัวอย่าง	มหา + อีสี	=	มเหสี
๓) เปลี่ยนสระ อุ เป็น สระ ู	ตัวอย่าง	ราชะ + อุปถัมภ์	=	ราชูปถัมภ์
๔) เปลี่ยนสระ อู , ู เป็น สระ โอ	ตัวอย่าง	ราชะ + อุบาย	=	ราโชบาย

๑.๓ เปลี่ยนสระ อิ , อี พยางค์ท้ายของคำหน้าเป็นพยัญชนะ ย แล้วใช้สระพยางค์หน้าของคำหลัง เช่น

สามัคคี + อาจารย์ = สามัคยาศารย์

๑.๔ เปลี่ยนสระ อู , ู พยางค์ท้ายของคำหน้าเป็นพยัญชนะ ว แล้วใช้สระพยางค์หน้าของคำหลัง เช่น

ธนู + อาคม = ธันวาคม

๒. พยัญชนะสนธิ คือ การนำเอาคำในภาษาบาลีและสันสกฤตมาสนธิกับพยัญชนะ

๒.๑ วิธีการสนธิพยัญชนะสนธิ

๑) คำที่ลงท้ายด้วย ส สนธิกับพยัญชนะให้เปลี่ยน ส เป็น โ

ตัวอย่าง

รหัส	+	ฐาน	=	รโหฐาน
มนัส	+	คติ	=	มโนคติ

๒) หุส นิส สนธิกับพยัญชนะจะเปลี่ยน ส เป็น ร

ตัวอย่าง

หุส	+	ยศ	=	หุยศ
หุส	+	พล	=	หุรพล
นิส	+	ภัย	=	นิรภัย
นิส	+	โทษ	=	นิรโทษ

๓. นฤคหิตสนธิ คือ คำที่มีนฤคหิตสนธิมาสนธิกับคำอื่น จะเปลี่ยนพยัญชนะท้ายของคำหน้า

๓.๑ วิธีการสนธินฤคหิตสนธิ

๓.๑.๑ นฤคหิตสนธิกับสระ เปลี่ยนนฤคหิตเป็น ม

ตัวอย่าง	สั	+	อาทาน	=	สมาทาน
	สั	+	อาคม	=	สมาคม

๓.๑.๒ นฤคหิตสนธิกับพยัญชนะวรรค ต้องเปลี่ยนนฤคหิตเป็นพยัญชนะวรรคแถวที่ ๕ ของวรรคนั้น ๆ ก่อน

๑) การสนธิกับวรรค กะ สั เปลี่ยน นฤคหิต เป็น ง

ตัวอย่าง	สั	+	เกิด	=	สังเกิด
	สั	+	ชาร	=	สังชาร

๒) การสนธิกับวรรค จะ สั เปลี่ยน นฤคหิต เป็น ญ

ตัวอย่าง	สั	+	จระ	=	สัจจระ
	สั	+	ชาติ	=	สัจชาติ

๓) การสนธิกับวรรค ฎะ สั เปลี่ยน นฤคหิต เป็น ณ

ตัวอย่าง	สั	+	ฐาน	=	สังฐาน
	สั	+	ฐิติ	=	สังฐิติ

๔) การสนธิกับวรรค ตะ สั เปลี่ยน นฤคหิต เป็น น

ตัวอย่าง	สั	+	ธาน	=	สันธาน
	สั	+	เทศ	=	สันเทศ

๕) การสนธิกับวรรค ปะ สั เปลี่ยน นฤคหิต เป็น ม

ตัวอย่าง	สั	+	ผัส	=	สัมผัส
	สั	+	พันธ์	=	สัมพันธ์

๓.๑.๓ นฤคหิตสนธิกับเศษวรรค ให้เปลี่ยน นฤคหิต เป็น ง

ตัวอย่าง	สั	+	หรณ์	=	สังหรณ์
	สั	+	วร	=	สังวร

